

معلم چند پایه و سازگاری برنامه درسی (با تاکید بر عناصر نه گانه فرانسیس کلاین)

میلاد ریحانپور^۱، راضیه رفیعی^۲، پوریا ارجندانی^۳، میلاد زارعی، محمد حسین شریفی^۴

^۱آموزگار، کارمند رسمی آموزش و پرورش

^۲دانشجوی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان

^۳آموزگار، کارمند رسمی آموزش و پرورش

^۴آموزگار، کارمند رسمی آموزش و پرورش

^۵آموزگار، کارمند رسمی آموزش و پرورش

چکیده

نقش بسزایی را ایفا کند. کلاس های چند پایه به موقعیتی گفته می شود که در آن یک آموزگار هدایت گروهی از فراگیران را در دو پایه تحصیلی یا بیشتر بر عهده دارد که هر پایه از نظر توانایی، اهداف آموزشی، ویژگی های سنی، گاه جنسیت و... متفاوت است. این کلاس ها با حضور فراگیران (دختر ، پسر یا مختلط)، در یک چادر (محل خاص) یا اتاق درس تشکیل و اداره می شود. در این کلاس ها، معلم بیش از یک ماده درسی را در طی چند ساعت متوالی در پایه های مختلف تدریس می کند. کلاس های چند پایه برنامه درسی خاص یا منحصر به خود ندارد و آموزگار کلاس با وجود فرصت ها و چالش های فراوانی که پیش روی خود دارد باید برنامه درسی از پیش تعیین شده هر پایه را در قالب زمانی یک پایه تدریس نماید. رویکرد آموزشی چند پایگی با وجود فرصت هایی که دارد، همواره خود را با چالش هایی روبرو می بیند که پوشش و به حداقل رساندن آن نقش مهمی در تحقق اهداف والای آموزش و پرورش و همچنین کلاس های چند پایه، ایفا می کند. یکی از مهمترین این چالش ها که امروزه ذهن بسیاری از پژوهشگران را به خود مشغول کرده است، «سازگاری برنامه درسی چند پایه»، می باشد.

برنامه ریزی درسی واقع گرایانه، مستلزم مشارکت کلیه نیروهای اثرگذار و درگیر در مراحل گوناگون تصمیم گیری است، که در میان آن ها، معلمان از اهمیت و جایگاهی ویژه برخوردارند. معلمان به سبب آشنایی با مسایل و نیازهای دانش آموزان، مدرسه و تجربیات ارزشمندی که در سایه تعامل با یادگیرندگان به دست می آورند، مهم ترین عنصر در موفقیت برنامه های درسی هستند و در صورتی که در زمینه ای جایگاه، نقش و زمینه سازی مشارکت آن ها در تصمیم گیری های مرتبط با برنامه درسی تأملی عمیق و جامع صورت پذیرد، اثربخشی برنامه های درسی بهبود چشمگیر خواهد یافت. تصمیم گیری در برنامه ریزی درسی، دارای قلمرو گسترده ای است که گروه های متعدد و مختلفی به دنبال تاثیر گذاری و سهم شدن در تصمیمات مربوط به برنامه درسی هستند. (کلاین، ۱۹۹۱). از این رو، یکی از مهم ترین محورهایی که نظام آموزش

امروزه کلاس های چند پایه در جهان مورد توجه بسیاری از صاحب نظران تعلیم و تربیت قرار گرفته و همه ساله پیرامون این مهم، نشست ها و همایش های متنوعی در این کره خاکی برگزار می شود که نشان از اهمیت بالای آن دارد. هدف از مطالعه حاضر، « بررسی نقش معلم چند پایه در سازگاری برنامه درسی با تاکید بر عناصر نه گانه " فرانسیس کلاین " » می باشد؛ بدین منظور، روش پایه ای « تحلیل استدلال ها عقلانی با تکیه بر مطالعات کتابخانه ای»، بکار گرفته شده است. با توجه به سیستم حاکم بر برنامه درسی کشور (متمرکز بودن)، همچنین عدم تعدیل این سیستم و به کارگیری سیستم ریزی درسی ویژه چند پایه و البته عدم جایگاه معلمان در امر برنامه ریزی درسی، یافته ها از نقش معلم چند پایه در سازگاری و بومی سازی برنامه درسی متمرکز و رسمی کشور، حکایت می کنند. در همین راستا، معلمان چند پایه باید در امر بومی سازی، سازگاری و تطابق برنامه درسی با شرایط و موقعیت جامعه محلی کوشا بوده و در این راه از هیچ تلاشی فرونگزارند؛ البته که معلم چند پایه در این مهم با دشواریها و چالش هایی روبرو می باشد، اما اجرای آن تاثیری بس شگرف و بسزایی در فرآیند یاددهی - یادگیری دارد. در واقع معلم چند پایه با تکیه بر قدرت انعطاف پذیری که در برنامه درسی دارد، می تواند با تامل بر چارچوب های اساسی و سبک های مختلف برنامه درسی، - هر چند اندک و کوتاه - در قلمرو وظایف و حیطه کاری خود، به سازگاری و حتی بومی سازی برنامه درسی، اقدام نماید.

واژگان کلیدی: کلاس های چند پایه، برنامه درسی، سازگاری، معلم چند پایه، فرانسیس کلاین.

مقدمه

آموزش و پرورش یک حق عمومی است و هر کودکی حق دارد که از آموزش بهره مند گردد، از این رو ایجاد کلاس های چند پایه توانسته است در جهت تحقق این مهم در مناطق دور افتاده، روستایی و عشایری